

Vlaams
Parlement

ingediend op **466** (2014-2015) – Nr. 1
10 september 2015 (2014-2015)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Hermes Sanctorum-Vandevoorde en Sonja Claes

over de stand van zaken in het dossier
van het verdoofd en onverdoofd slachten

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

de heren Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;

de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;

de heer Rob Beenders, mevrouw Ingrid Lieten;

de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Plaatsvervangers:

de heer Jelle Engelbosch, mevrouw Sofie Joosen, de heren Jos Lantmeeters, Jan Peumans, de dames Grete Remen, Sabine Vermeulen;

mevrouw Sonja Claes, de heren Jos De Meyer, Bart Dochy, mevrouw Katrien Partyka;

de heren Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;

mevrouw Els Robeyns, de heer Bruno Tobback;

de heer Johan Danen.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin.

INHOUD

1. Toelichting door minister Ben Weyts	4
2. Toelichting door Eric Van Tilburgh	7
3. Bespreking	8
Gebruikte afkortingen	20
Bijlage: zie dossierpagina van dit stuk op www.vlaamsparlement.be	

Op 26 augustus 2015 organiseerde de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn een gedachtewisseling met minister Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn en Eric Van Tilburgh, hoofd dienst Dierenwelzijn van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, over de stand van zaken in het dossier van het verdoofd en onverdoofd slachten, met het oog op het komende Offerfeest.

Het eindverslag van de in België door de Europese Commissie uitgevoerde audit van 24 november 2014 tot en met 3 december 2014 ter evaluatie van de controles op dierenwelzijn bij het slachten en tijdens de daarmee verband houdende activiteiten, zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit stuk op www.vlaamsparlament.be.

1. Toelichting door minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* schetst dat hij in september 2014 als nieuw Vlaams minister van Dierenwelzijn gevraagd werd door de administratie om zich uit te spreken over de erkenning van tijdelijke slachtvloeren in het kader van het Offerfeest. De administratie raadde hem af om een erkenning te verlenen, omdat de praktijk van de afgelopen jaren om het onverdoofd slachten toe te staan op tijdelijke slachtvloeren in strijd is met de Europese regelgeving. In de vorige regeerperiode werd deze regelgeving veronachtzaamd door voormalig federaal minister Onkelinx die toen bevoegd was voor Dierenwelzijn. Zij was gevat door een ingebrekestelling van dierenrechtenorganisatie Gaia gebaseerd op de Europese regelgeving. Minister Onkelinx heeft het doorhakken van die knoop dus aan haar opvolger overgelaten, stelt de minister.

Minister Weyts heeft toen aan Gaia gevraagd om niet door te gaan met de procedure. Daarmee wilde hij een complete chaos voorkomen, want het Offerfeest stond toen voor de deur. Het is volgens de minister wel duidelijk dat het onverdoofd slachten op de tijdelijke slachtvloeren in strijd is met de Europese regelgeving. Als minister is hij verantwoordelijk voor het handhaven van de regelgeving, niet alleen de Vlaamse, maar ook de federale en de Europese. In september 2014 heeft hij aangekondigd dat de Europese regelgeving in 2015 zou gehandhaafd worden.

In deze commissie werd hierover herhaaldelijk gedebatteerd. Daarbij heeft de minister de boodschap die hij in september 2014 had gegeven, steeds herhaald.

In die stelling werd hij nog gesterkt door het advies van de Raad van State over een ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat een opleiding wilde verplichten voor de slachters op de tijdelijke slachtvloeren. De Raad van State zegde duidelijk dat het onbedweld slachten volgens de speciale methoden die vereist zijn voor religieuze riten enkel mogelijk is indien het slachten plaatsvindt in een slachthuis. De tijdelijk door de regering erkende inrichtingen kunnen niet worden gelijkgesteld met slachthuizen en beantwoorden niet aan de definitie van slachthuis in de verordening. Daaruit besluit de Raad van State dat artikel 16, §2, tweede lid, van de wet van 1986 strijdig is met artikel 4, lid 4, van de verordening, in zoverre het onbedweld slachten mogelijk wordt gemaakt in erkende inrichtingen die geen erkende slachthuizen zijn.

De minister verwijst ook naar het eindverslag van de audit die in België werd uitgevoerd van 24 november tot en met 3 december 2014 ter evaluatie van de controles op dierenwelzijn bij het slachten en tijdens de daarmee verband houdende activiteiten. Sommigen grijpen volgens de spreker deze audit aan als een nieuw feit. Het verslag zegt echter duidelijk dat het onverdoofd slachten op de tijdelijke slachtvloeren in strijd is met de Europese verordening, beklemtoont

de minister, en ziet dat als een bevestiging van de stelling die hij altijd heeft gehuldigd.

De minister ontkent dat er onvoldoende overleg is geweest. Hij heeft heel wat overleg gehad met vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap, met name acht keer, in de eerste plaats met de Moslimexecutieve, de officiële vertegenwoordiging van de moslimgemeenschap in België. Hij heeft ook overleg gepleegd met de raad van theologen en met progressieve strekkingen binnen de moslimgemeenschap, met het agentschap Inburgering en Integratie, met de federatie van de slachthuizen en de tijdelijke slachtvloeren, met het FAVV en met vertegenwoordigers van de gemeenten. In dat kader heeft hij ook een aantal schriftelijke en telefonische contacten gehad. Hij heeft ook overleg gehad met leden van het ketenoverleg in de agrovoedingsketen, van de landbouworganisaties, over de vleesindustrie tot de warenhuizen.

Op een bepaald ogenblik was er sprake van een alternatief spoor, namelijk de invoering van een algemeen verbod op onverdoofd slachten, gekoppeld aan een overgangsperiode van twee jaar voor de tijdelijke slachtvloeren. Dat voorstel heeft het uiteindelijk niet gehaald, stelt de minister. Dan heeft hij zijn oorspronkelijke standpunt opnieuw bevestigd, namelijk een verbod op onverdoofd slachten op tijdelijke slachtvloeren.

Er is communicatie georganiseerd op provinciaal en lokaal niveau, licht minister Weyts toe. Er zijn brieven verstuurd naar de provinciegouverneurs, naar de gemeenten en naar de politiezones. Er zijn handleidingen opgesteld voor de organisatie van en het toezicht op het islamitische Offerfeest. Indien de provincies of de gemeenten dat wensten, kon de administratie deelnemen aan het overleg. Het is niet zijn opdracht om de religieuze bepalingen te interpreteren, wel om de regelgeving te handhaven, aldus de minister. Hij heeft ook gewezen op alternatieven: verdoofd slachten, zoals in vele gevallen gebeurt in het buitenland, onder meer in Nieuw-Zeeland, Ierland, Zwitserland en Denemarken. Het is ook mogelijk om giften te doen. Bovendien kunnen de slachtingen gespreid worden over drie dagen. De Moslimexecutieve heeft in een schrijven bevestigd dat ze daarmee akkoord kan gaan. Men kan het vlees ook vooraf bestellen of men kan een rund slachten in plaats van een schaap.

De minister geeft vervolgens de resultaten van een rondvraag per provincie over de aanvragen voor slachtingen die al gebeurd zijn in de slachthuizen. Dat is iets anders dan de slachtcapaciteit. In West-Vlaanderen werken er vijf slachthuizen mee, en is de slachting van 2000 schapen en 230 runderen gepland. Over twee slachthuizen is er nog onduidelijkheid. In Oost-Vlaanderen participeren er vier slachthuizen en zouden er 2350 schapen en 520 runderen geslacht worden. In Vlaams-Brabant werken er twee slachthuizen mee en zouden er 5000 schapen geslacht worden. In Antwerpen werken er vier slachthuizen mee en zouden er 2000 schapen en 650 runderen geslacht worden. Op Limburg gaat de minister later nog dieper in, want volgens een voorzichtige inschatting zouden er 270 runderen geslacht worden. Zo komt men tot een totaal aantal bestellingen van 11.350 schapen.

De capaciteit van de slachthuizen is echter veel groter, stelt de minister. Dat blijkt ook uit de mededelingen van de provinciegouverneurs. Bovendien kan het Offerfeest over drie dagen gespreid worden, zoals in Nederland. De optimalisatie van de capaciteit heeft onder meer te maken met een optimalisatie van de capaciteit door de aanpassing van de slachturen. Het FAVV staat onder bepaalde voorwaarden ook een uitzondering toe voor het transport van zogenaamde warme karkassen, dat zijn karkassen met een kerntemperatuur die hoger ligt dan zeven graden. Zo kan men voorkomen dat de slachtcapaciteit beperkt wordt door

de capaciteit van de koeling. Er is ook een toelating voor een gezamenlijk transport van de karkassen naar een verdeelpunt.

De Europese verordening bepaalt dat onverdoofd slachten alleen kan in een slachthuis. Er is een specifieke Europese regeling voor de erkenning van slachthuizen. Aan een tijdelijke slachtvloer worden minder zware voorwaarden gesteld dan aan een erkend slachthuis. De erkenning van slachthuizen gebeurt door het FAVV. Er is niet veel interpretatieruimte: men beantwoordt aan de voorwaarden of men beantwoordt er niet aan. Er zouden drie aanvragen zijn voor nieuwe slachthuizen. In Geel is er een slachtlijn voor runderen en wordt er een erkenning gevraagd voor schapen. Er is ook een aanvraag vanuit Genk en vanuit Beringen.

Minister Weyts is wel bevoegd voor de tijdelijke slachtvloeren. Hij heeft zeven aanvragen gekregen voor een erkenning als tijdelijke slachtvloer met verdoofd slachten. Hij erkent de slachtvloer indien er een installatie voor verdoving aanwezig is. Daarop zal toegezien worden door de inspectie Dierenwelzijn en door de gemeente. In Wortel in de provincie Antwerpen gaat het om een slachtvloer met een capaciteit van 300 schapen. In Oost-Vlaanderen zal er zowel in Poesele als in Haaltert een capaciteit zijn van 400 schapen. In Limburg zal er in Houthalen-Helchteren een capaciteit zijn van 500 schapen. In Vlaams-Brabant zal er in Londerzeel een capaciteit zijn van 350 schapen, in Werchter een capaciteit van 300 schapen en in Wolvertem een capaciteit van 1000 schapen. Er is dus een capaciteit zijn van meer dan 3000 schapen op tijdelijke slachtvloeren waar voorheen onverdoofd geslacht werd.

Uit het provinciaal overleg blijkt dat er in Antwerpen geen capaciteitsprobleem is voor runderen, maar wel voor schapen, indien het Offerfeest op één dag zou georganiseerd worden. Er is echter ook overleg met een Nederlands slachthuis. In West-Vlaanderen verwacht de gouverneur geen capaciteitstekort. In Oost-Vlaanderen streeft men naar een maximalisering van de bestaande capaciteit. Er is voldoende capaciteit voor de regio Gent en de regio Ronse en voor de andere regio's loopt er nog een overleg. In Limburg lopen er procedures voor de erkenning van twee slachthuizen in Genk en Beringen. Er is ook overleg met een Nederlands slachthuis en met een slachthuis in Kortenaken. De gouverneur gaat ervan uit dat de capaciteit en de geografische spreiding voldoende zijn. In Vlaams-Brabant is geen probleem met de slachtcapaciteit indien het Offerfeest over drie dagen gespreid wordt. In het verleden kende Vlaams-Brabant het grootste aantal slachtingen op de tijdelijke slachtvloeren door de grote toestroom vanuit Brussel. Het ging om 10.000 schapen op het totaal van 36.000. Indien de moslimgemeenschap het Offerfeest spreidt over drie dagen, dan is er geen probleem met de capaciteit.

Het toezicht op het goed verloop van de tijdelijke slachtvloer, de organisatie van de verkeerssituatie en de illegale slachtingen is een bevoegdheid van de lokale politie. Er werden specifieke richtlijnen bezorgd aan de politiezones, ook via Binnenlandse Zaken. De richtlijnen bevatten onder meer een opsomming van mogelijke overtredingen en van te nemen maatregelen bij concrete vaststellingen. Het toezicht wordt lokaal georganiseerd en per arrondissement gecoördineerd door de directeur-coördinator. Er is specifiek overleg op het niveau van het arrondissement en van de provincie. De inspectie Dierenwelzijn zal de tijdelijke slachtvloeren controleren. De slachthuizen vallen onder de verantwoordelijkheid van het FAVV, maar er zijn afspraken met de inspectie Dierenwelzijn.

Op alle niveaus zijn er volgens de minister dus heel wat inspanningen geleverd om een praktische oplossing te vinden, uitgaande van het respect voor de regelgeving. In 2014 werden er 9000 schapen geslacht in slachthuizen. Op dit ogenblik zitten we met de bestellingen al op 11.350 schapen. De slachtcapaciteit

in de slachthuizen kende namelijk een substantiële toename, en als het Offerfeest over drie dagen gespreid wordt, verdrievoudigt die capaciteit nogmaals. In West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Limburg is er geen capaciteitsprobleem. In Oost-Vlaanderen is er een beperkt probleem. In Antwerpen is er wel een capaciteitsprobleem, maar dat zou kunnen worden opgevangen door een spreiding over drie dagen.

De minister hoopt dat de moslims vooral gebruik zullen maken van de alternatieven. Hij vindt het positief dat er zeven aanvragen zijn voor verdoofd slachten op tijdelijke slachtvloeren. Dat is een stap vooruit. Er zijn echter nog andere alternatieven, die ook in het buitenland gepropageerd worden, bijvoorbeeld de giften. Als minister van Dierenwelzijn hoopt hij dat men het dierenleed maximaal zal kunnen voorkomen.

2. Toelichting door Eric Van Tilburgh

Eric Van Tilburgh geeft toelichting bij het 'Eindverslag van een audit uitgevoerd in België van 24 november 2014 tot en met 3 december 2014 ter evaluatie van de controles op dierenwelzijn bij het slachten en tijdens de daarmee verband houdende activiteiten'. Het Food and Veterinary Office van de Europese Commissie, dat gevestigd is in Grange in Ierland, een directoraat van de Europese Commissie, controleert of de Europese richtlijnen nageleefd worden in de lidstaten. Het controleert concreet hoe de inspecteurs van de verschillende lidstaten de controles verrichten.

Het FVO houdt zich vooral bezig met voedselveiligheid, diergezondheid en plantengezondheid. Dierenwelzijn is daarbinnen slechts een klein thema. Het Office maakt een meerjarenprogramma op zodat de lidstaten weten wanneer ze aan de beurt komen voor de controles. Het was dus vooraf duidelijk dat België vorig jaar zou gecontroleerd worden op de naleving van de verordening op de slachthuizen. Het team van het Office bestaat uit 180 mensen, waaronder vijf of zes specialisten op het vlak van dierenwelzijn. Een missie bestaat uit twee personen, die liefst vergezeld worden door een nationale expert uit een andere lidstaat. De missie werkt rond een bepaald thema. In 2014 waren dat de slachthuizen. Er zijn ook controles geweest op de Legkippenrichtlijn en op de Transportrichtlijn. Soms worden twee thema's gecombineerd. Na afloop wordt er steeds een verslag opgemaakt, schetst de spreker.

De meest recente controle gebeurde in november 2014, dus in de overgangsperiode van de regionalisering. In februari 2015 werd er een Engelstalig verslag bezorgd. Het verslag is echter pas officieel als het bezorgd wordt in de officiële landstalen. Dat is gebeurd op 31 juli 2015, wat volgens de spreker extreem laat is.

Voor het begin van de audit is er een pre-audit questionnaire, een vragenlijst van verschillende bladzijden, die vraagt naar de structuur van de bevoegde overheid, zowel het beleid als de controle, naar de structuur van de sector, dus in dit geval van de slachthuizen en naar de organisatie van de controle. Indien nodig wordt er via mail bijkomende informatie gevraagd. Nu controleert het controleteam doorgaans op basis van een eigen risicoanalyse, opgemaakt aan de hand van de controleverslagen of met behulp van een lijst van slachthuizen waartegen proces-verbaal is opgesteld. Men kijkt echter niet de slachthuizen zelf, men onderzoekt of de controle op de slachthuizen efficiënt verloopt.

Het FAVV is het contactorgaan voor het FVO. Bij het FAVV is er meestal nog een pre-auditvergadering waar de structuur nog eens toegelicht wordt en waar er geantwoord wordt op bepaalde detailvragen. Daarna beginnen de bezoeken. Meestal bezoekt men eerst een slachthuis. Daarna gaat men naar een provinciale

controle-eenheid van het FAVV waar men documenten opvraagt en vragen stelt aan de inspecteurs. De volgende dag komt een andere provincie aan de beurt. Telkens is er een korte debriefing zodat de betrokkenen weten welke opmerkingen er zullen worden gemaakt. De grote debriefing, gericht aan het land, wordt op het einde van de week bekendgemaakt aan het FAVV.

Het verslag is anoniem, geeft de spreker mee. Men onderzoekt namelijk het controlesysteem en niet de operatoren.

De aanbevelingen vormen het belangrijkste onderdeel van het verslag. Van zodra de aanbevelingen officieel zijn, moet er binnen de 25 werkdagen een actieplan worden opgesteld. Vermits de aanbevelingen bekend zijn vanaf februari, is er dus al heel wat tijd geweest voor remediëring. Het FVO bekijkt of het actieplan voldoende is. Soms reageert het FVO onmiddellijk dat het actieplan onvoldoende is. Soms volgt het bepaalde aanbevelingen op, bijvoorbeeld de uitwerking van een wetgeving of het opstellen van een instructie. Als de remediëring door de lidstaat onvoldoende is, dan kan er in het werkprogramma van het FVO een extra controle ingepast worden. Dat is vaak een voorbode van verdere stappen. Het land kan bijvoorbeeld in gebreke worden gesteld.

In elk land is er om de paar jaar een general review, een algemene audit. Dan bekijkt het Office alle aanbevelingen van de voorbije jaren, soms met controles ter plaatse. Dit jaar komt België daarvoor aan de beurt, besluit Eric Van Tilburgh.

3. Bespreking

Hermes Sanctorum-Vandevoorde stelt vast dat er de voorbije weken in de klassieke en in de sociale media een intens maatschappelijk debat gevoerd werd over het onverdoofd slachten.

Daarbij wordt vaak het argument gehanteerd dat onverdoofd slachten geen extra pijn zou berokkenen aan de dieren. Het is echter wetenschappelijk aangetoond dat de reguliere slachting, als die correct wordt uitgevoerd, minder pijn veroorzaakt dan het onbedweld slachten. Wie deze wetenschappelijke conclusie tegenspreekt, sluit opzettelijk de ogen of weet niet waarover men spreekt.

Een tweede vaak gehanteerd argument is dat onverdoofd slachten haaks zou staan op de westerse waarden. Dit is volgens *Hermes Sanctorum-Vandevoorde* een uitspraak van mensen die hun klassiekers niet kennen. In de waarden van de Verlichting is er echter geen plaats voor het dier. De Kantiaanse ethiek stelt het dier volledig buiten de sfeer van de moraal en Jean-Jacques Rousseau voorziet geen plek voor het dier in de samenleving, licht de spreker toe, en besluit dat de belangrijke westerse waarden het dier over het hoofd hebben gezien. Uit het advies van de Raad van State blijkt dat op basis van de Grondwet godsdienstvrijheid primeert boven het dierenwelzijn.

Een derde argument luidt dat de emotionele reacties op het onverdoofd slachten zouden ingegeven zijn door islamofobie of door een wantrouwen tegenover religie in het algemeen. Het lid stelt in elk geval vast dat sommige mensen die voordien nooit bekommerd waren om dierenwelzijn, nu plots het onbedweld slachten volledig opzij willen schuiven. In sommige reacties wordt vooral het halalprincipe geïnvokt, waardoor het onverdoofd slachten naar de achtergrond verdwijnt. *Hermes Sanctorum-Vandevoorde* beaamt dat jammer genoeg sommige mensen heel heftig reageren tegen onverdoofd slachten vanuit een wantrouwen tegenover de islam en religie.

Een laatste argument, waar hij het helemaal mee eens is, is dat religie en tradities geen vrijgeleide mogen zijn om dierenleed te tolereren. Op dat vlak is

het wat fout gelopen in de wet van 1986 op het Dierenwelzijn, meent het lid. Deze wet zegt dat dieren moeten bedwelmd worden vooraleer ze geslacht worden, omwille van dierenwelzijn. Meteen wordt er echter een uitzondering gemaakt voor een ritus. Zo krijgen mensen omwille van hun godsdienst het voorrecht om een dier te laten lijden. Eigenlijk gaat het niet alleen om religie, maar ook om tradities. Ook Vlaamse tradities, zoals het drinken van visjes in Geraardsbergen, mogen geen vrijgeleide zijn voor het tolereren van dierenleed. Er is ook discussie over de stierengevechten in Spanje.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde wil een constructieve houding aannemen. Het kan niet de bedoeling zijn om de polarisatie binnen de Vlaamse samenleving rond dit thema verder aan te scherpen. Hij beseft dat het vandaag nog niet mogelijk is om een definitieve oplossing te vinden, want de meningen zijn te zeer verdeeld. Hij hoopt echter dat er een aanzet tot een oplossing zal worden gevonden. Dat is de reden waarom hij de voorzitter om de samenroeping van deze commissie heeft gevraagd.

Sonja Claes merkt op dat dierenwelzijn de voorbije decennia een hele evolutie heeft gekend, ook in de westerse samenleving. Zij kan zich nog de tijd herinneren dat dieren onverdoofd geslacht werden op de boerderij. Het offeren van dieren bij moslims en joden heeft ook een evolutie gekend. Vroeger slachtte ieder moslimgezin het dier in zijn eigen huis of tuin. Tien jaar geleden werden er tijdelijke slachtvloeren ingericht, omwille van het dierenwelzijn en om problemen in het samenleven te voorkomen.

In september 2014 kondigde de minister aan dat onverdoofd slachten niet meer toegelaten zou zijn op tijdelijke slachtvloeren. Het parlement heeft sterk aangedrongen op constructief overleg, om dierenleed zoveel mogelijk te voorkomen en om een goede organisatie van het Offerfeest mogelijk te maken in 2015. Overleg is volgens het lid echter moeilijk als de minister vooraf aankondigt hoe de maatregel er zal uitzien. Normalerwijs vloeit een besluit voort uit het overleg.

Uit de toelichting van de minister blijkt dat de slachtcapaciteit hoger ligt dan het aantal bestellingen tot nog toe. De bestellingen die door de minister werden aangehaald, vertegenwoordigen echter slechts een derde van de slachtingen van 2014. Tenzij men ervan uitgaat dat het Offerfeest over drie dagen zal worden gespreid, moet de benodigde capaciteit dus met drie vermenigvuldigd worden. In Limburg is het bovendien nog niet duidelijk of de nieuwe slachthuizen waarvoor een aanvraag loopt, ook een erkenning zullen krijgen. Als dat niet het geval is, is er een groot probleem, want in Limburg waren er heel wat tijdelijke slachtvloeren.

Op de zeven tijdelijke slachtvloeren waar verdoving zal worden toegepast, moet er een tweede verdovingstoestel aanwezig zijn voor het geval het eerste toestel zou falen. Een dergelijk toestel kost 3000 euro. Maakt men het de slachtvloeren daarmee niet bijzonder moeilijk?

De minister heeft het over de capaciteit van de tijdelijke slachtvloeren. *Sonja Claes* heeft echter vernomen dat er nog bijna geen aanvragen zijn om op die slachtvloeren met verdoving te slachten.

De slachtcapaciteit die momenteel beschikbaar is, is vooral de verdienste van de gouverneurs en van de burgemeesters. De minister neemt een beslissing, maar de gouverneurs en de burgemeesters moeten er voor zorgen dat er op een ordentelijke manier geslacht kan worden.

Waarom heeft de minister het in deze commissie niet gehad over het feit dat er een audit liep? Tijdens het reces moeten de commissieleden dan vaststellen dat

het auditverslag ook een passage bevat over het onverdoofd slachten. Het rapport beschrijft hoe België omgaat met het onverdoofd slachten op de tijdelijke slachtvloeren, maar verbindt daar geen conclusies aan. Er staat hierover geen enkele aanbeveling in het verslag. Het lid besluit daaruit dat de Belgische overheid geen maatregelen hoeft te nemen om het anders te organiseren.

De spreker kan de analyse van Hermes Sanctorum-Vandevoorde goed volgen. Men moet de betrokken gemeenschappen ervan overtuigen dat onze samenleving gevoelig is voor dierenleed. Vlaanderen heeft op dat vlak een evolutie gekend. Ook joden en moslims kunnen die evolutie maken. Dat realiseert men echter niet door het stemmen van een wet, maar door overleg. Misschien kan de Nederlandse aanpak op dat vlak inspiratie bieden. Daar heeft men in deze kwestie besloten tot een standstill. Met alle betrokkenen werd een convenant afgesloten. Er werd een bemiddelaar aangesteld die met alle betrokken organisaties tot overleg komt.

Gweny De Vroe deelt mee dat Open Vld akkoord kan gaan met een verbod op onverdoofd slachten op tijdelijke slachtvloeren. De EU-regelgeving moet gevolgd worden. Haar fractie verkiest echter een verzoenende en niet-conflicterende aanpak.

Het lid vindt het belangrijk dat de slachters die verantwoordelijk zijn voor het onbedweld slachten in de erkende slachthuizen, een goede opleiding genieten. Daarbij gaat het niet alleen over het slachten zelf, maar ook over de stress en de angst bij de dieren voorafgaand aan het slachten. Heeft de minister op dat vlak bijkomende maatregelen genomen, in het vooruitzicht van het komende Offerfeest?

Open Vld pleit ook voor een grondige evaluatie van het komende Offerfeest, eventueel in een hoorzitting. Haar fractie heeft vragen over de impact van de maatregelen op de slachtcapaciteit en over de toepassing van alternatieven zoals giften, verdoofd slachten of de keuze voor runderen.

Binnen de geloofsgemeenschappen is er een grondige evolutie aan de gang. Daarom moet de minister de dialoog aanhouden. Open Vld hecht veel belang aan een open en transparante dialoog, in begrip en met wederzijds respect. Dierenleed moet zoveel mogelijk voorkomen worden. Welke stappen wil de minister zetten om opnieuw in dialoog te gaan, niet alleen met de geloofsgemeenschappen, maar ook met de VVSG en met andere actoren? Heeft hij ondertussen ook al overleg gehad met de joodse gemeenschap?

Eric Van Tilburgh heeft gezegd dat het definitieve verslag van de audit ter beschikking was op 31 juli en dat er binnen de 25 dagen een actieplan moest worden voorgelegd. Is dat actieplan er al, en zo ja, kan de commissie dat inzien?

Jelle Engelbosch betreurt dat men wil blijven debatteren over de vraag of men de wetgeving zal toepassen of niet. Hij hoort al maanden non-argumenten en voor het toestaan van uitzonderingen. De minister heeft deze maatregel aangekondigd voor het vorige Offerfeest. 2014 is dus al een overgangsjaar geweest. Daarna zou het afgelopen zou zijn met het onverdoofd slachten op tijdelijke slachtvloeren.

Men pleit vaak voor overleg met de moslimgemeenschap. De minister heeft echter opgesomd hoe vaak hij overleg gehad heeft. Het lid heeft de indruk dat sommigen vragen dat de minister blijft overleggen totdat hij zijn beslissing herroept. Het uiteindelijke resultaat van overleg kan echter niet zijn dat de EU-regelgeving niet wordt nageleefd. Ook het advies van de Raad van State is duidelijk.

Deze commissievergadering werd samengeroepen op vraag van Groen. Hermes Sanctorum-Vandevoorde zegt dat hij zich constructief wil opstellen. Dan had hij deze vergadering niet moeten samenroepen, meent Jelle Engelbosch. De debatten zijn namelijk al gevoerd en de beslissing is genomen. In dit dossier zijn er geen nieuwe elementen om vandaag bij hoogdringendheid deze commissie samen te roepen.

Het auditrapport gaat volgens de spreker voor 99 percent over de werking van de slachthuizen. Het bevat welgeteld twee zinnen over de tijdelijke slachtvloeren. Een van die zinnen luidt als volgt: "Hoewel het onbedwelmnd doden van dieren voor religieuze riten buiten slachthuizen niet overeenstemt met de verordening, heeft de centrale bevoegde autoriteit veel inspanningen gedaan om bij religieuze feesten op gereguleerde plaatsen dezelfde voorwaarden inzake dierenwelzijn te garanderen.". In Vlaanderen zijn er dus tijdelijke slachtvloeren en dat valt buiten de wetgeving. Het auditrapport doet daarover geen aanbevelingen. Hij vindt het belachelijk om deze passage aan te grijpen om het verbod op onverdoofd slachten op tijdelijke slachtvloeren opnieuw in vraag te stellen. Jelle Engelbosch vraagt zich af of hij een aantal bladzijden van het auditverslag over het hoofd heeft gezien, of dat er echt niet meer instaat dan de door hem geciteerde passage.

Sonja Claes verwijst naar het Nederlandse model. De NV-A-fractie is bereid om te blijven praten als dat nodig is. Het verbod op onverdoofd slachten op tijdelijke slachtvloeren blijft echter geldig. Die beslissing is genomen. In Nederland heeft de dierenbescherming de conventant niet ondertekend, merkt het lid op. Uit dure wetenschappelijke studies is alleen gebleken dat onbedwelmnd slachten de dieren veel pijn berokkent. Men moet zich dus schikken naar de Europese regelgeving, alle drogredenen ten spijt. Men moet aanvaarden dat men in Vlaanderen de regelgeving gaat naleven, besluit de spreker.

Güler Turan is blij met dit debat. Ook de Vlaamse moslims zijn bekommerd om het dierenwelzijn, beklemtoont het lid. In het verleden hebben ze al stappen gezet om het dierenleed te verminderen, onder meer door het Offerfeest op een meer professionele manier te organiseren.

Tot nog toe ging de discussie in de commissie niet over de inhoud, aldus de spreker. De minister heeft wel herhaaldelijk aangegeven dat hij gesprekken voerde en dat hij op zoek was naar een oplossing. Hij heeft echter een eenzijdige beslissing genomen, zoals ook sommige leden van de meerderheid zeggen. De gesprekken hebben niet geleid tot een akkoord. Dat zal bij het komende Offerfeest leiden tot meer dierenleed en meer chaos. De minister heeft volgens Güler Turan geen alternatieve geboden. Hij heeft de lokale besturen in snelheid genomen. De minister heeft een aantal bureaucratische procedures opgesomd. Hij moet echter een oplossing bieden. Hij heeft geen inspanningsverbintenis, maar een resultaatsverbintenis.

De minister zegt dat er voldoende capaciteit is bij de erkende slachtplaatsen, maar zij krijgt heel andere signalen. Ze denkt dat de minister geen zicht heeft op de vereiste capaciteit. Sonja Claes merkte al op dat op dit ogenblik nog maar een derde van het totaal aantal bestellingen van vorig jaar binnen is. Voor veel mensen is het immers nog vakantie. De minister heeft het ook over de aanvragen voor tijdelijke slachtvloeren met verdoving. Daardoor zouden er in Houthalen-Helchteren bijvoorbeeld 500 verdoofde slachtingen mogelijk worden. Het lid heeft echter uit goede bron vernomen dat er in Houthalen-Helchteren geen aanvraag gebeurd is voor een verdoofde lijn. De cijfers van de minister zijn dus niet juist en er is wel degelijk een capaciteitsprobleem.

Sp.a heeft altijd gevraagd dat de minister in overleg zou gaan. De moslims zijn bereid om voorstellen te formuleren. Sonja Claes vraagt dat men de situatie zou depolitiseren. Sp.a vraagt dat men het overleg de tijd zou geven.

De minister heeft deze maatregel inderdaad in september 2014 aangekondigd. Sindsdien hebben verschillende gemeenten een erkenningsaanvraag ingediend, maar de procedures zijn nog niet afgelopen. De minister mag zich niet verschuilen achter het feit dat het gaat om federale procedures, hij moet naar constructieve oplossingen zoeken. Zij vraagt dat men van 2015 een overgangsjaar zou maken. Die vraag wordt volgens het lid ondersteund door dierenrechtenorganisaties. Aanvankelijk had de minister trouwens zelf gesproken van twee overgangsjaren.

Sp.a streeft naar een vermindering van het dierenleed en zal terzake verschillende initiatieven nemen, besluit Güler Turan.

Chris Janssens stelt vast dat het al bijna een jaar geleden is dat de minister heeft aangekondigd dat er op de tijdelijke slachtvloeren niet meer onverdoofd geslacht zou mogen worden. Hierover is er het voorbije jaar geregeld gedebatteerd in het Vlaams Parlement.

In de eerste discussieronde van vandaag heeft het lid nog geen nieuwe argumenten gehoord. Daaruit besluit hij dat het bijeenroepen van deze commissie een zoveelste poging is om de genomen beslissing terug te draaien.

Van partijen die contact hebben met de islamitische gemeenschap zou men nochtans kunnen verwachten dat ze hun islamitische achterban zouden hebben gewezen op de wetgeving en dat ze van het voorbije jaar gebruik zouden hebben gemaakt om te zoeken naar alternatieven voor het onverdoofd slachten, stelt *Chris Janssens*. In werkelijkheid voeren ze, onder het mom van het dierenwelzijn, een schijnvertoning op om aan de islamitische achterban te tonen dat men haar belangen verdedigt. Het is het een of het ander: ofwel het ritueel onverdoofd slachten, ofwel het dierenwelzijn. Voor de spreker moet het dierenwelzijn in alle gevallen voorrang hebben op religieuze gebruiken, of het nu gaat om de islamitische of om de joodse gemeenschap.

Hij roept de minister op om zo snel mogelijk werk te maken van een algemeen verbod op onverdoofd slachten, zoals dat nu al bestaat in Nieuw-Zeeland, Zwitserland en Denemarken. Als hij daarvoor geen meerderheid vindt bij de regeringspartijen, dan moet de minister maar eens verder rondkijken binnen het Vlaams Parlement, adviseert *Chris Janssens*. De Vlaamse bevolking is met een verpletterende meerderheid voorstander van een algemeen verbod op onverdoofd slachten, besluit het lid.

Caroline Bastiaens onderstreept dat er op het vlak van het dierenwelzijn al een hele evolutie geweest is, al is er nog een lange weg te gaan. Daarom is het belangrijk om te komen tot een goede en onderhandelde oplossing.

Ze vraagt zich af of de minister nog andere initiatieven kan nemen om bijkomende capaciteit te creëren. Welke andere partners kan hij daarvoor contacteren? In de provincie Antwerpen is er bijvoorbeeld nog een capaciteitstekort. Bepaalde lokale besturen streven daarom naar samenwerking met Nederland. Het probleem is echter dat de geslachte schapen de grens niet over kunnen. Is de minister bereid om contact op te nemen met de Federale Regering om het transport over de grens mogelijk te maken?

Lydia Peeters interpreteert de grote aanwezigheid in deze commissievergadering als een teken dat deze vergadering wel degelijk nuttig en nodig is. Ze dankt de

minister voor de stand van zaken die hij heeft gegeven van de praktische organisatie van het Offerfeest.

De minister heeft inderdaad al in 2014 aangekondigd dat het Offerfeest vanaf 2015 anders zou moeten worden georganiseerd. Hij heeft ook verwezen naar het overleg dat hij gepleegd heeft met verschillende instanties. Soms is de perceptie echter anders. Sommigen zijn van oordeel dat er onvoldoende overleg geweest is. Zijzelf vindt ook dat de omzendbrief over de praktische organisatie van het Offerfeest vrij laat gekomen is en lokale besturen in de problemen brengt.

De minister heeft een overzicht gegeven waaruit moet blijken dat de slachtcapaciteit voldoende is. Het lid heeft alle vergaderingen van de gouverneur bijgewoond, maar maakt zich toch zorgen over de capaciteit in Limburg. Het FAVV brengt op 7 september een bezoek aan de slachtinrichting in Genk en waarschijnlijk wordt die wel erkend. Maar voor Noord- en Midden-Limburg ziet de spreker problemen. Het initiatief van een negental gemeenten om een permanente slachtinrichting te organiseren voor onverdoofde slachtingen, krijgt tegenwind van een aantal politieke partijen, die de besturen oproepen om zelf geen permanente slachtinrichting te organiseren. De enige oplossing wordt dan het verdoofd slachten, maar daar is volgens Lydia Peeters niet overal een draagvlak voor. Is de minister er zeker van dat er in Limburg voldoende capaciteit zal zijn?

De stelling van de minister dat er voldoende slachtcapaciteit is, gaat uit van de veronderstelling dat er op meerdere dagen geslacht zal worden. Intussen heeft de Turkse gemeenschap echter beslist dat ze het Offerfeest zal organiseren op de eerste dag. De Marokkaanse gemeenschap heeft hierover nog geen beslissing genomen. Ze zullen die beslissing nemen een tiental dagen voor het Offerfeest. Is er al een consensus over het organiseren van het Offerfeest op meerdere dagen? Zo niet, dan is er onvoldoende slachtcapaciteit, in de provincie Limburg, en zeker in de provincie Antwerpen.

Matthias Diependaele denkt dat het enige nut van deze commissievergadering is dat de minister een overzicht heeft kunnen geven van de evoluties in het dossier. Hij heeft deze maatregel wel degelijk tijdig aangekondigd, namelijk in september van vorig jaar. Er is heel veel overleg geweest. Het kan echter niet de bedoeling zijn van overleg dat de uiteindelijke beslissing ingaat tegen de geldende regelgeving. Er is communicatie geweest met de lokale besturen: er is een brochure verspreid en er is overleg geweest met de gouverneurs en met de gemeentebesturen. Er zijn ook afspraken gemaakt om chaos te vermijden bij de organisatie van het Offerfeest. De minister heeft aandacht voor de slachtcapaciteit en voor het aantal bestellingen. Het blijft natuurlijk belangrijk om dit verder in de gaten te houden. Op juridisch vlak klopt het dossier dus als een bus, stelt het lid. Er valt de minister niets te verwijten.

Els Robeyns deelt mee dat de sp.a-fractie de minister steunt in zijn objectief om elk vermijdbaar dierenleed te vermijden. Ze heeft echter de indruk dat de minister met twee maten en twee gewichten meet, dat hij wel optreedt tegen dierenleed dat veroorzaakt wordt tijdens een islamitisch ritueel, maar niet tegen dierenleed dat veroorzaakt wordt door de vleesindustrie, de pelshouderij of de jacht. Er worden bijvoorbeeld nog altijd onverdoofd biggen gecastreerd, hoewel er alternatieven zijn. De herziening van het Jachtdecreet leidde tot een uitbreiding van de jachtmogelijkheden. Als Ben Weyts de algemene minister van Dierenwelzijn is, zoals hijzelf beweert, dan dient hij ook tegen deze toestanden kordaat op te treden. Als hij dat doet, dan is Ben Weyts de algemene minister van Dierenwelzijn. Indien niet, dan is hij de selectieve minister van Dierenwelzijn, aldus de spreker.

Het auditverslag bevatte inderdaad slechts enkele zinnen over het onverdoofd slachten. Er was ook een aanbeveling over de opleiding van de slachters in de slachthuizen. Het verslag bevatte echter nog andere aanbevelingen. Het betrof onder meer het gebruik van waterbadbedwelmers voor het slachten van kippen. Kippen worden onverdoofd met de poten aan een haak gehangen en zo getransporteerd naar een waterbad dat onder elektrische stroom staat. De elektrische schok die ze daar krijgen zou hen moeten verdoven. Een Europese verordening schrijft een minimale stroomsterkte voor om het dierenleed te beperken. Om diverse redenen hanteert men in de praktijk echter niet altijd de juiste stroomsterkte. De aanbeveling in de audit luidt dat het omwille van het dierenwelzijn aan te raden is de Europese regelgeving ter zake te respecteren.

Els Robeyns kondigt aan dat haar fractie de komende maanden een aantal voorstellen zal formuleren om het dierenwelzijn te bevorderen.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde erkent dat er heel wat overleg geweest is over het onverdoofd slachten. Overleg zal echter noodzakelijk blijven, wat de beslissing ook is, niet om de zaak uit te stellen, maar om de geesten verder te laten rijpen. Hij denkt dat de minister dat zelf ook wel beseft.

Groen streeft absoluut niet naar een polarisatie, maakt het lid duidelijk. Er blijft echter bezorgdheid over de organisatie van het komende Offerfeest. Bovendien is een algemene kwestie zoals een verbod op onverdoofd slachten een onderdeel van het politieke debat.

Hij wil vandaag stappen zetten in de richting van een verzoening. Hij denkt dat men nu in een fase gekomen is dat men de polarisatie kan overstijgen. In verschillende fracties werden er aanzetten tot een oplossing geformuleerd.

Tinne Rombouts verduidelijkt dat ze ingegaan is op het verzoek van een aantal commissieleden om een commissievergadering te organiseren, onder meer omdat er hierover in de media een grote bezorgdheid bestaat. De hoogdringendheid heeft te maken met het feit dat het Offerfeest reeds op 24 september zal plaatsvinden. Ook het verslag van de audit heeft een aantal vragen opgeroepen. Ten slotte hebben sommige commissieleden in de media uitspraken gedaan over een totaalverbod op onverdoofd slachten. Dan verkiest Tinne Rombouts een sereen debat in het parlement. Ze vindt het positief dat de minister praktische informatie gegeven heeft over de organisatie van het Offerfeest.

Het lid denkt dat alle commissieleden oprecht bezorgd zijn om het dierenwelzijn. De Europese regelgeving bevat echter niet alleen bepalingen over het dierenwelzijn, maar ook over mensenrechten en over de beleving van religie. Ze denkt dat er ook op Europees niveau een verder maatschappelijk debat nodig is. Overleg met alle betrokken actoren is volgens de spreker cruciaal, ook na de beslissing, om op een positieve manier effectieve stappen vooruit te zetten inzake het dierenwelzijn.

De belangrijkste bezorgdheid betreft nu het komende Offerfeest. Daarna zal verdere opvolging noodzakelijk zijn. De minister heeft een aantal cijfers gegeven over de bestellingen tot nog toe. Tinne Rombouts denkt echter dat niet alle cijfers al bekend zijn. De minister zegt dat er voldoende capaciteit is, maar hij geeft op dit ogenblik geen cijfers over de capaciteit, merkt de spreker op. Daarover wil ze meer duidelijkheid.

In het verslag van een vorige vergadering leest ze dat er in Vlaanderen veertien slachthuizen zijn voor runderen, schapen en geiten, tien alleen voor runderen en drie alleen voor schapen en geiten. Er zou een totale slachtcapaciteit zijn van

6400 runderen, 2109 schapen en 376 geiten. Ze besluit daaruit dat er een slachtcapaciteit is van 2000 schapen per dag.

Tinne Rombouts is bezorgd over de capaciteit als ze dit cijfer vergelijkt met het aantal bestellingen. Goed zicht hebben op de huidige capaciteit van de slachthuizen is daarom belangrijk.

De minister beschikt niet over cijfers over de bestellingen in Limburg, aldus de spreker. Er lopen wel nog een aantal aanvragen voor slachtvloeren. Daarover zou positief overleg aan de gang zijn met het FAVV. Er zouden ook zeven aanvragen zijn voor tijdelijke slachtvloeren voor verdoofd slachten. Heeft de minister een zicht op het aantal slachtingen dat zal plaatsvinden op die tijdelijke slachtvloeren? Hoe groot is de kans op erkenning? Ze benadrukt dat er ook daar controle nodig is.

Ze is vooral bezorgd om een goede organisatie van het Offerfeest. De terugkeer van de illegale slachtingen zou een stap achteruit zijn, besluit Tinne Rombouts.

Minister *Ben Weyts* is net als mevrouw Claes blij met de evolutie die de samenleving al gemaakt heeft op het vlak van dierenwelzijn. Hij kan zich echter niet aansluiten bij haar opmerking dat het overleg tot een compromis zou moeten leiden. Als minister moet hij namelijk zorgen voor de handhaving van de regelgeving. Het kan niet de bedoeling zijn de regelgeving nog een jaar te overtreden. Binnen de regelgeving heeft hij maximaal gezocht naar praktische oplossingen.

Voor het praktische probleem van het tweede verdovingstoestel werd een oplossing gevonden. De leverancier heeft schriftelijke garanties gegeven dat hij indien nodig onmiddellijk een tweede verdovingstoestel zal brengen. Dat tweede toestel hoeft dus niet van meet af aan aanwezig te zijn.

Hij erkent dat de audit geen aanbevelingen doet over de tijdelijke slachtvloeren. De audit stelt echter tot tweemaal toe vast dat de praktijken die in België worden gehanteerd in strijd zijn met de Europese regelgeving. In december van vorig jaar werd het voorlopige rapport van de audit opgeleverd. Nu verwijt men hem blijkbaar dat hij in de commissie geen verslag heeft uitgebracht over een voorlopige audit die hem juridisch gelijk geeft. Begin augustus is het rapport dan effectief opgeleverd, en dat definitieve rapport geeft hem opnieuw gelijk.

Op de vraag van mevrouw De Vroe antwoordt Ben Weyts dat iedereen die in de erkende slachthuizen in contact komt met de dieren een opleiding dient te volgen en een examen dient af te leggen. Bij de tijdelijke slachtvloeren is dat niet het geval. Die verplichting is vervat in de Europese verordening. Dat is sedert 2013 omgezet in de federale wetgeving, maar het is nog niet vastgelegd in besluiten. Nu is er een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering geagendeerd. Uiteindelijk betreft het volgens de minister alleen het juridisch verankeren van een bestaande praktijk.

Minister Ben Weyts is het ermee eens dat er binnen een aanvaardbare termijn een grondige evaluatie dient te gebeuren.

Op de vraag van mevrouw Bastiaens antwoordt hij dat het overleg nog loopt, zowel lokaal als provinciaal. Voor het probleem van het transport van de karkassen over de grens, dat te maken heeft met certificering, heeft de gouverneur contact opgenomen met de ter zake bevoegde federale minister. Güler Turan is van oordeel dat deze maatregel zal leiden tot bijkomend dierenleed. Hij stelt vast dat sommigen ermee dreigen om zijn maatregel te overtreden als hij die niet intrekt. Die chantage vindt hij verwerpelijk. Hierover

heeft hij het advies ingewonnen van de voorzitter van de Raad voor Dierenwelzijn. Die is van oordeel dat deze maatregel een goede zaak is voor het dierenwelzijn, zowel op korte als op lange termijn.

De minister heeft de informatie gegeven die hij gekregen heeft van de gouverneurs. Güler Turan zegt dat er een fout zat in die informatie. Ben Weyts bevestigt dat er een aanvraag is van Houthalen-Helchteren voor een tijdelijke slachtvloer. Indien het gaat over een tijdelijke slachtvloer met onverdoofd slachten, dan zal de aanvraag niet goedgekeurd worden. Dan is ze namelijk in strijd met de regelgeving. Maar, zelfs zonder de goedkeuring van die tijdelijke slachtvloer zal er volgens de gouverneur van Limburg voldoende capaciteit zijn, merkt de minister op.

Lydia Peeters zegt dat de omzendbrief te laat gekomen is. Vorig jaar was de omzendbrief echter pas in september vertrokken, stipt Ben Weyts aan.

Volgens Lydia Peeters zou er in Limburg nog altijd een probleem zijn omdat de gouverneur uitgaat van een spreiding over drie dagen. De minister benadrukt dat de moslimgemeenschap daar zelf over beslist. In een brief aan minister di Antonio heeft de Moslimexecutieve zich in elk geval akkoord verklaard met een spreiding over drie dagen. Deze spreiding gebeurt trouwens ook in Nederland, waar er alleen erkende slachthuizen bestaan en geen tijdelijke slachtvloeren.

De cijfers van Tinne Rombouts verwijzen naar de slachtcapaciteit op normale dagen. Ter gelegenheid van het Offerfeest is de capaciteit uiteraard vele malen groter, stelt de minister. Dat was al het geval in 2014 en nu is de capaciteit nog groter. Als ik me alleen baseer op de voorlopige bestellingen, dan zaten we vorig jaar op 9500 en zitten we nu op 13.350, terwijl ook in 2014 de capaciteit voor schapen op 2000 zat. Dus er is een veelvoud. Bij een spreiding over drie dagen wordt de capaciteit nog groter.

De aanvragen voor tijdelijke slachtvloeren zijn in behandeling. De minister zal daarover zo snel mogelijk uitsluitsel geven.

Als minister van Dierenwelzijn die zijn functie ernstig neemt, is hij uiteraard een voorstander van een algemeen verbod op onverdoofd slachten. Dierenleed moet maximaal voorkomen worden. Daarvoor is er op dit ogenblik echter nog geen algemeen politiek draagvlak, al is er wel een maatschappelijk draagvlak.

Els Robeyns biedt haar steun aan voor het realiseren van een algemeen verbod op onverdoofd slachten, op voorwaarde dat de moslimtheologen het daarmee eens zijn. De minister vindt het belangrijk om te streven naar een evenwicht tussen godsdienstbeleving en dierenwelzijn. Dat evenwicht moet echter democratisch vastgesteld worden. Het is niet de bedoeling om de godsdiensten op dat vlak een vetorecht te geven.

Hij zal in de toekomst bijkomende initiatieven nemen, steeds in overleg. Nu focust hij op een goed verloop van het komende Offerfeest. Er is een evolutie in de goede richting. Dat was in het verleden niet het geval, aldus de minister.

Het verwijt dat hij de moslimgemeenschap viseert, snijdt geen hout, beklemtoont Ben Weyts. Dat zou wel het geval zijn indien hij alleen in deze context opkwam voor dierenwelzijn. Na een jaar ministerschap kan hij naar eigen zeggen echter al een mooi palmares voorleggen. Hij is niet voor of tegen een bepaalde godsdienst, hij is tegen dierenleed.

Els Robeyns verantwoordt het onverdoofd slachten door te verwijzen naar ander dierenleed. De minister beseft dat er nog ander dierenleed is, maar dat ontslaat

hem niet van de plicht om deze maatregel te nemen. Hij gaat stap voor stap vooruit en beseft dat er nog veel werk op de plank ligt.

Gweny De Vroe is tevreden dat de minister ingaat op haar vraag naar een grondige evaluatie. Ze wil weten of de minister nog bijkomende initiatieven wil nemen om in dialoog te gaan, zo ja, met wie. Haar vraag over de joodse gemeenschap werd nog niet beantwoord. Ze verduidelijkt haar vraag over de opleiding. Ze beseft dat er een opleiding is voor de mensen die werken in een erkend slachthuis. Die opleiding zou echter onvoldoende aandacht besteden aan het dierenwelzijn. Haar vraag was of men op dat vlak aanpassingen overweegt.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde begrijpt dat de minister voorstander is van een totaalverbod op onverdoofd slachten. Hij besluit daaruit dat het debat nog niet afgesloten is.

Jelle Engelbosch hoort vooral oproepen tot een verhoging van de slachtcapaciteit. Zo wil men iedereen in de gelegenheid stellen om verder onverdoofd te slachten. Men vergeet echter dat er ook alternatieven zijn. Er zijn blijkbaar zes aanvragen voor tijdelijke slachtvloeren met verdoofd slachten. Men kan ook giften doen.

De minister en Gaia hadden inderdaad een voorstel gedaan waarbij verder uitstel mogelijk werd. Aan dat voorstel was echter een voorwaarde verbonden, namelijk dat er na de overgangsfase een algemeen verbod zou komen op onverdoofd slachten, ook in de slachthuizen, maakt het lid duidelijk. Daarover bestaat vandaag nog geen consensus. Nu komt het erop aan de bestaande regelgeving na te leven.

Sp.a heeft volgens *Jelle Engelbosch* maandenlang een hetze gevoerd tegen de aankondiging van de minister van het verbod op onverdoofd slachten op tijdelijke slachtvloeren. *Güler Turan* vond dat een schandalige maatregel. Zij stelde de geloofsbelevens boven alles. Enkele weken geleden stelde *Els Robeyns* dan weer dat sp.a een voorstander is van het verbod op onverdoofd slachten op tijdelijke slachtvloeren. *Ingrid Lieten* zegde vorige week in de krant dat sp.a voor een verbod op onverdoofd slachten is als de moslims het daarmee eens zijn. In Limburg pleiten sommige sp.a-schepenen echter voor het behoud van de bestaande situatie, merkt het lid op. Hij vindt dat sp.a intern moet uitmaken welk standpunt het eigenlijk wil verdedigen, liever dan zich in het parlement te profileren als de partij van het dierenwelzijn.

De insinuaties dat de minister alleen selectief bekommerd zou zijn om het dierenwelzijn, zijn volgens de spreker ongepast. In het voorbije jaar is er op dat vlak al meer gebeurd dan in de vorige decennia toen er geen Vlaams minister van Dierenwelzijn was. Er komt een verbod op biggencastratie, er is een uitdoofscenario voor nertsenkwekerijen, er zijn strengere regels op hondeninvoer en de minister zal proberen om op Europees niveau te streven naar foie gras zonder dwangvoeren, besluit *Jelle Engelbosch*.

Els Robeyns benadrukt dat het standpunt van sp.a duidelijk is. De partij is voor dierenwelzijn. Ze blijft ervan overtuigd dat de minister op een selectieve manier streeft naar dierenwelzijn. Dat blijkt uit de aanpassing van het Jachtdecreet waarbij het mogelijk werd om niet alleen op eenden te jagen, maar op alle watervogels. De meerderheid heeft ook het voorstel van Groen weggestemd om een verbod in te stellen op pelshouderijen.

Piet De Bruyn ergert zich aan de insinuaties over de selectiviteit van de minister. De aanpassing van het Jachtdecreet heeft te maken met het wegwerken van onvolkomenheden die dateren uit de vorige regeerperiode. Het gaat niet om een uitbreiding van de jachtmogelijkheden.

Güler Turan blijft op haar honger zitten waar het gaat over het capaciteitsprobleem. Ze hoopt dat de minister gelijk heeft waar hij zegt dat de capaciteit voldoende is en dat deze maatregel niet zal leiden tot illegale slachtingen.

Ze heeft geen antwoord gekregen op haar vraag hoe men verder in dialoog wil treden met alle betrokken partijen om in de toekomst te evolueren naar een consensus. De minister heeft niet alleen een inspanningsverbintenis, maar ook een resultaatsverbintenis. Hij moet ervoor zorgen dat de regeling werkt in de praktijk.

Sonja Claes gaat nog in op de situatie in Limburg en stelt dat de slachtcapaciteit in Genk en Maasmechelen mogelijk niet voldoende zal zijn en vraagt hier extra aandacht voor van de minister.

Tinne Rombouts begrijpt dat de minister informatie heeft gekregen van de gouverneurs. De gouverneurs maken zich geen zorgen en daarom maakt de minister zich ook geen zorgen. De spreker heeft echter andere signalen ontvangen. De minister zou haar bezorgdheid kunnen wegnemen door van de verschillende slachthuizen waarvan hij de bestellingen heeft opgesomd ook de capaciteit te vermelden. Er is namelijk een verschil tussen het aantal bestellingen en de capaciteit, zoals de minister zelf heeft aangehaald. Ze begrijpt dat de minister die cijfers nu niet onmiddellijk kan geven, maar ze vraagt om die zo snel mogelijk te bezorgen.

De vraag naar voldoende slachtcapaciteit komt voort uit de bezorgdheid om het dierenwelzijn en uit de wens om de maatschappij op een goede manier te laten functioneren. Het is immers nog niet duidelijk of de alternatieven massaal benut zullen worden. Als dat het geval zou zijn, dan is dat positief. Dan is de vermindering van het aantal bestellingen een aanwijzing dat er ook minder onverdoofde slachtingen zullen zijn.

De gouverneur van Limburg zou hebben gezegd dat er voldoende capaciteit is, ook als er geen tijdelijke slachtvloer komt in Houthalen-Helchteren. Geldt die opmerking ook voor de andere provincies? Dat zou betekenen dat men bij de berekening van de capaciteit geen rekening houdt met de eventuele verdoofde slachtingen op de tijdelijke slachtvloeren. Daaruit zou men kunnen opmaken dat die tijdelijke slachtvloeren eigenlijk niet nodig zijn.

Ben Weyts antwoordt dat de opleidingen geëvalueerd werden in het kader van de audit. De enige aanbeveling was om de opleiding bij het kelen, dus bij het onverdoofd slachten, te verbeteren.

Met de joodse gemeenschap heeft hij kortstondig overleg gehad in het kader van de discussie over het onverdoofd slachten, meer concreet met de heer Freilich. Hij wilde namelijk correct begrijpen wat die bedoelde met zijn uitspraken in de pers. De focus ligt echter in de eerste plaats op de organisatie van het islamitische Offerfeest.

De minister staat open voor bijkomende initiatieven, maar nu wil hij focussen op het verloop van het komende Offerfeest.

Op de verwijten van Els Robeyns antwoordt hij met de evaluatie van een jaar dierenwelzijn die wel tien argumenten bevat om haar stelling grondig te weerleggen.

Hij stelt vast dat er nog bezorgdheid is over de capaciteit in Limburg. Er lopen echter nog erkenningsaanvragen bij het FAVV. De cijfers over de capaciteit van

de slachthuizen worden aangeleverd door de slachthuizen zelf. De tijdelijke slachtvloeren waar verdoofd geslacht kan worden, zouden een capaciteit hebben van ongeveer 3000 schapen. Op dit ogenblik zijn er bij de erkende slachthuizen al bestellingen binnengekomen voor 13.350 schapen. Bij een spreiding over drie dagen komt men uit bij een capaciteit die een stuk hoger ligt dan de capaciteit van de vorige jaren. Daar ligt volgens de minister de knoop en de verantwoordelijkheid.

De gouverneurs houden in hun verslagen geen rekening met de extra capaciteit die kan worden gegenereerd door de erkenning van tijdelijke slachtvloeren, besluit de minister.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Hermes SANCTORUM-VANDEVOORDE
Sonja CLAES,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
FVO	Food and Veterinary Office
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten